

PĚT PRAŽSKÝCH NĚMECKÝCH KAZÁNÍ Z LET
1683—1688 NA POČEST VÍTĚZE NAD TURKY,
CÍSAŘE LEOPOLDA I.

Leopold Kretzenbacher

Z kazatelen v pražské katedrále sv. Víta zněla slova na počest císařova vítězství, ačkoliv habsburský císařský rod byl v krajním existenčním ohrožení. Po dvou manželstvích zůstala dynastie mnoho let bez mužského dědice, až do let 1678 a 1685, kdy císařovna Eleonora porodila dva dědice trůnu. S obrovskými vojsky stojí v roce 1683 Turci u Vídně a zůstávají ještě po mnoho let v „nezvladatelných“ Uhrách s jejich tureckými pevnostmi, s povstáním Imricha Tökölyho (1682) a „Malkontentů“ (nespokojenců), se stavovskými povstáními odbojných a zrádných šlechticů strojícími proti císaři otevřeně či tajně úklady, do nichž byl zasvěcen císařův vlastní švagr, francouzský král Ludvík XIV. Kázání kanovníka Tobiaše Jana Beckera (1649—1710, od roku 1701 biskupa v Hradci Králové) vyzývající obyvatelstvo vydržet do posledního muže je třeba chápat z této situace, která se jevila nejen obyvatelům Prahy a Vídně ale celých dědičných zemí od Čech až po Adriatické moře beznadějnou. Jejich cílem bylo vyburcovat, ukázat, že Leopold I. požíval milosti boží a proto nesměl bezprostředně zasahovat do válečných událostí, například jako vojevůdce, nýbrž že bylo jeho povinností setrvat v modlitbě za záchranu a udržení trůnu a oltáře, říše a církve. Ve smyslu typologického myšlení přežívajícího ze středověku kázání neustále konfrontuje Starý a Nový zákon. Krize byly interpretovány jako děj z vůle boží a tedy v konečném vítězství předvídatelné a byly líčeny s úchvatnou a strhující barokní elokvencí.